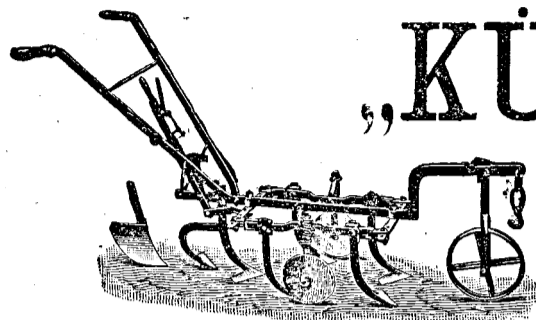

ERDÉLYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910 Május 15.

20. SZÁM.

„KÜHNE“

mezőgazdasági
gépgyár r. t.

MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit: mindennemű egysoros kapálószerkezeteket,
Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

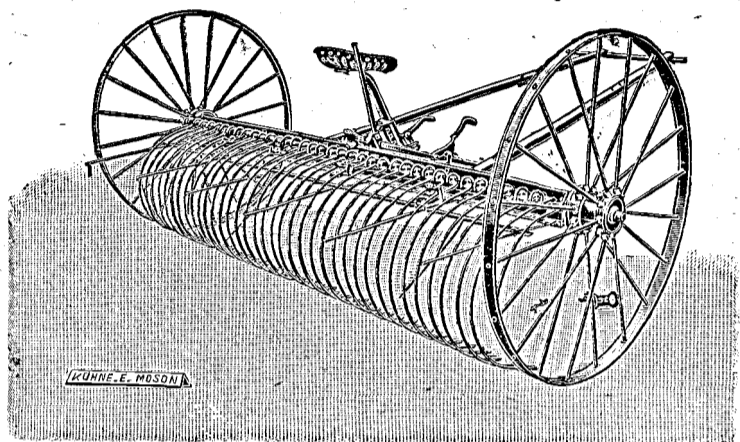
Laass-rendszerű többsoros kapálógépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„OSBORNE“ kévekötő- és marokrakó
arató- és fűkaszaló-gépeket.
Cséplőkészleteket motor- és járgányhajtásra.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktár:

Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt

kedvező fizetési feltételekkel legjutányosabban vásárolt

gazdasági gépeket,

mindennemű gazdasági eszközöket és cikkeket.

Értékesítünk gabonát, magvakat és gyapjút.

Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick aratógépgyárának

kizárólagos képviselője.

2336

Báró Kemény József **Hungaria Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó
gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok
villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalomok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilmek javítására.

Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések
és kamrák javítása. Authogén forrasztások.

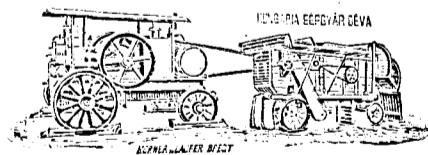
Automobil-garage.

Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselője

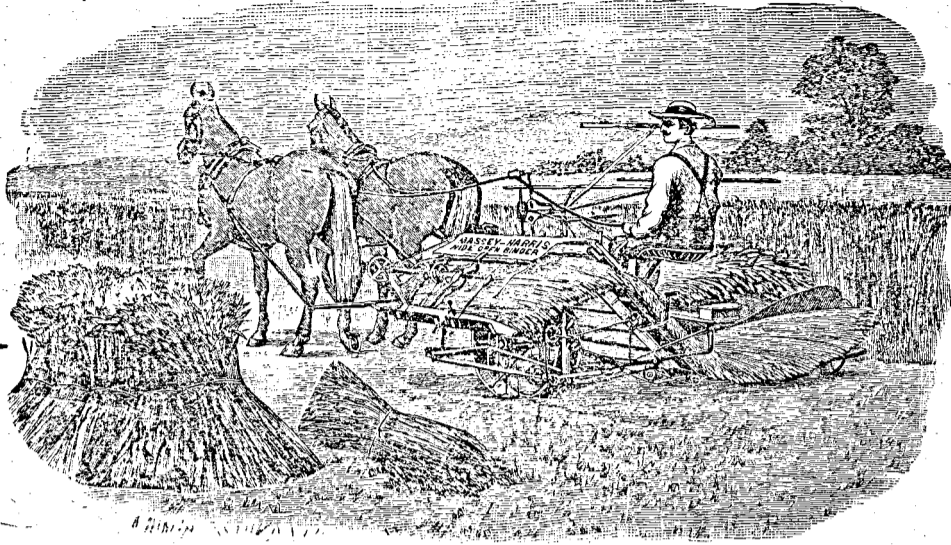
Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Massey-Harris & Co. fűkaszaló és aratógépgyár.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra szívesen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,
V. Alkotmány-u. 23.

Haszonbéri hirdetés.

Gr. Bissingen Ottóné ömértósága bilaki uradalma,
(Beszterce-Naszód vármegye) mely áll:

1210 hold szántó, 92 hold rét, 300 hold legelő, 350 hold erdő, 11 hold füzes, 47 beltelek és gazd. udvarok,

összesen 2010 kath. hold területből, egy ujonnan épült 720 Hl.

kontingenssel bíró mezőgazdasági szeszgyárral, a birtok közepén levő csinos kastély- és parkkal s a legbelterjesebb gazdálkodás igényeit is kielégítő mindenemű gazdasági épülettel kifogástalanul felszerelve, folyó év **november hó 1-étől 10 évi tartamra haszonbérbe adó.**

Előleges tárgyalások, informátiók, valamint a birtok megtekintése végett kéretik közvetlenül **Papp Miklós** uradalmi főintézőhöz **Bilak**, fordulni.

Gróf Bissingen Ottóné birtokainak központi kezelősege,
Budapest, IV., Molnár-utca 11. szám. 2452

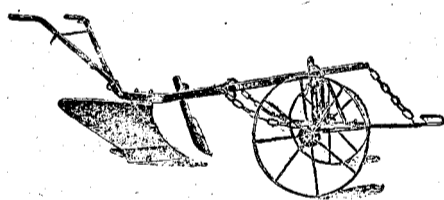
Kiszolgált csendőr, vagy
gyalogos altiszt nős,
alkalmazást nyer

gróf Teleki László ur
erdészeténél,

magyar és -román nyelv tudása
kivántatik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Szakács Gyula gazdatiszt,
Szedinka u. p. Ladamos.
2455

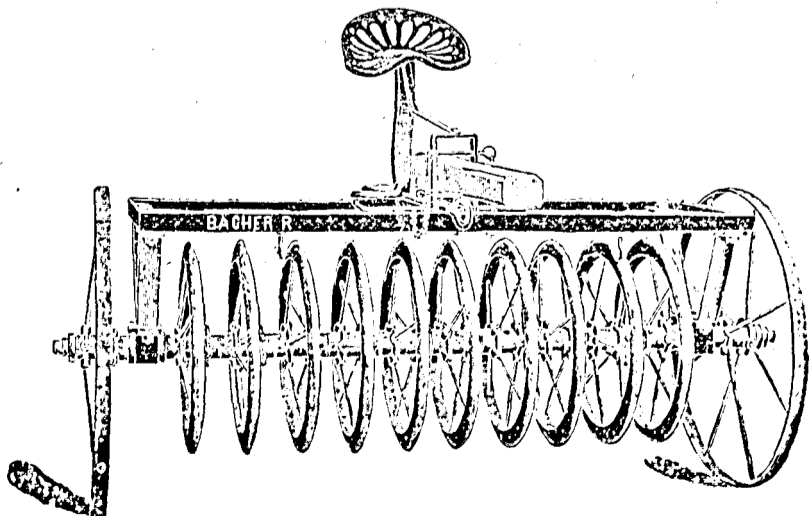
A valódi Bacher-féle törhetetlen fejű

„Acélekék“

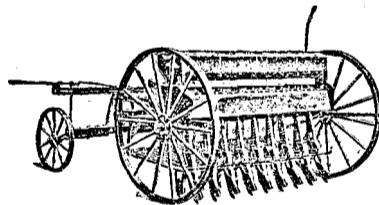
ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőeknek vannak elismerve.

Campbell rendszerű altalajtömörítők, Tárças boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olcsó ár és teljes szavatosság mellett.

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

A „Melichar“-féle

„Unicum Drill“

a gazdák kedvenc vetőgépe.
Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartósság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalaná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bacher-Melichar

Magyarországi vezérképviselő:

== Szücs Zsigmond ==

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A mezőgazdasági értékesítés szervezése.	243
Mezőgazdasági szakoktatás Franciaországban. <i>Dr. Hóry András. I.</i>	244
A takarmányrépa termesztése. <i>Gáspár József. VII.</i>	245
A magyar borsos mentha értékéről. <i>Dr. Irk Károly. I.</i>	246
A kézi munkaerő helyes érvényrejtetéséről az aratási munkánál. <i>Dr. Karácsony Géza.</i>	247
A káposztafélék feltrágyája. <i>Csérer Gyula.</i>	248
Irodalmi szemle.	248
Kisebb szakközlemények.	248
Kormányintézkedések.	249
Vegyes közlemények.	249
Hírdetések.	

A mezőgazdasági értékesítés szervezése.

Minden gazdának érdeke, hogy a mezőgazdasági termények értékesítése szervezve legyen.

A gazda munkájának eredménye s jövedelme nemcsak attól függ, hogy minél nagyobb mennyiségű és minél jobb terményt állítson elő, hanem attól is, hogy az előállított terményeket jól tudja értékesíteni. Ma az értékesítés terén szervezetlenek vagyunk. A termények értékesítésének irányításában se a termelőnek, se a fogyasztónak kellő befolyása nincsen: mindkét fél ki van szolgáltatva a terményeket forgalombahozó közvetítő kereskedőknek. Innen van aztán, hogy míg a fogyasztó drágán vásárol, addig a termelő gazda olcsó árakkal kénytelen beérni.

A termelő gazdának az üzleti szokások terén általánosan ismert tájékozatlansága, a piaci és értékesítési viszonyok ismeretlensége mind olyan tényezők, melyekkel a termelőt igen sokszor előnytelen eladásra lehet bírni. Legnagyobb ereje azonban a közvetítő kereskedőnek abban van, hogy a gazdák között állandó a pénzsükség s előlegek adásával, kivált a kisgazdákat könnyen ráveszi arra, hogy terményeiket a hitelnnyújtó kereskedőnek olcsó áron adják el. Ez az állandó hitelszükséglet a szülőoka annakja terményuzsorának, melynek súlya alatt kivált a kisgazdaközönség országszerte sinylődik.

Midőn tehát a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezéséről beszél az agrárprogram, akkor két feladatot akar megoldani,

Egyik az, hogy a termelőt a fogyasztóval, minél kevesebb közvetítő igénybevételével, minél közelebbi összeköttetésbe hozzuk. A másik feladat pedig az, hogy a termények értékesítését kapcsolatba kell hozni a gazda hiteligényének kielégítésével. Ez a feladat úgy oldható meg, ha értékesítő szervezetet létesítünk, mely a gazdák kész terményeire és meglévő felszerelésére előleget ad. Az értékesítésnek ily módon való szervezését szövetkezeti közraktárak útján érthetjük el. A falusi közraktárak a gazdák terményeit beraktározzák s azokra az érték bizonyos százalékáig előleget adnak.

A falusi közraktár építését, üzemük vitelét irányítani, felügyelet alatt tartani és a szükséges hitelt ellátni egy erős központi intézet van hivatva. Ennek a központnak feladata volna az anyagi eszközökön való gondoskodáson kívül az értékesítés lebonyolítása, ártudósítások közlése a falusi közraktárakkal, hazai és külföldi piacok felkeresése, a katonaság ellátása sőt még a termelés irányítása is.

Hogy ez a központ feladatának megfelelőhessen, olyan nagy tőkével kell rendelkeznie, melyet a gazdatársadalom ez időszertint saját erejéből előteremtteni nem képes. De hiszen a külföld sokkalta hatalmasabb államaiban, így Németországban, Angliában és Franciaországban is a gazdatársadalom hasonló szervezetei mindenütt állami támogatást élveznek. Nagymértékben élvezik az állami támogatást a szomszéd Ausztria gazdái, kik a termények és állatok értékesítésének szervezésére törvényes alapon 9 éven át évi 6 millió koronát kapnak. Az osztrák gazdáknak tehát összesen 56 millió korona áll rendelkezésükre míg mi, kik teljesen ugyanazon viszonyok között küzdünk a vámterületen belül, teljesen szervezetlenül állunk a versennyel szemben és a saját erőnkre vagyunk utalva.

Ha tehát az értékesítés szervezésére

már idáig is elkerülhetetlen szükség volt, úgy most az osztrák intézkedés után egyenesen létkérdés a magyar gazdákra nézve, hogy a kormány támogatásukra siessen. Mert immár az osztrák gazdák velünk szemben óriási előnyhöz jutottak és ha mi nem dolgozunk hasonló hatalmas eszközökkel, ha nem szervezzük az értékesítést úgy, mint ők teszik, kétségtelenül be fog következni az, hogy az államilag támogatott osztrák gazdák saját piacukon vernek le bennünket.

Ennek a biztos vereségnek nem szabad kitenni a magyar mezőgazdaságot. Ezért követeljük, hogy a kormány legalább is olyan mértékben támogassa a magyar mezőgazdaságot, mint Ausztria tette és az értékesítés szervezésének céljaira 9 éven át legalább évi 6 millió korona segítséget adjon. Csakis ilyen támogatással tudjuk az előttünk álló szervezkedési feladatokat megoldani és csakis így birunk helytállani a versenyben. Mert nemcsak katonai téren, de a gazdasági versenyben is feltétlenül veszteséget szenved, az, ki gyengébb fegyverekkel harcol.

Évi hat millió korona felhasználásával hatalmas lendületet adhatunk az értékesítésnek, mert úgy az állatértékesítő, mint a termények értékesítésének szervezésére alkalmas szövetkezeti központot megteremthetnénk s ezen a révén közvetlenül összeköttetésbe hoznók a termelőt a fogyasztóval, a falut a várossal; szolgálhatnak a termelő gazdák hiteligényét, irányíthatnók és többoldaluvá tehetnók a termelést, a fogyasztást pedig olcsóbbítanók és fokoznók. Így szervezetten az idegen államok élelmi cikkei és állati termékei ellen is sikerrel felvehetnénk a harcot és elérhetnénk azt, hogy a mit a hazai fogyasztás követel, azt mind a magyar föld termelne, magyar ész, magyar kéz állítaná elő.

Nincs olyan nagy áldozat, melylyel ez a várható eredmény fel nem érne. Minden filléryi jól alkalmazott befektetés valóban a nemzet hasznává válna, az ország véérébe menne át.

Minden gazdának, aki műtrágyát használ,
szüksége van modern, szabatosan működő

MŰTRÁGYASZÓRÓ GÉPRE

Elsőrangú gyártmány kizárólagos képviselője a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

A mezőgazdasági szakoktatás Franciaországban

Az „Erdélyi Gazda” számára írta: *Dr. Hory András.*
Paris, 1910. május 1.

I.

A francia mezőgazdaság gyors fejlődésének és jelenlegi virágzásának egyik legfontosabb tényezője és biztos fokmérője a mezőgazdasági szakoktatás magas nivója. Legyen szabad pár szóban összefoglalnom azokat a tapasztalatokat, melyeket e téren franciaországi tanulmány utam alkalmából szerezni szerencsés voltam — röviden vázolván a legmagasabb-, a közép- és a legalsó fokú szakoktatás szervezetét.

A legmagasabb fokú mezőgazdasági szakoktatást Franciaországban az *Institut National Agronomique* látja el, melyet jelenlegi alakjában az 1876. évi augusztus 9-iki törvény szervezett.

Az Institut — Országos gazdasági akadémia rendeltetése:

1. A mezőgazdasággal foglalkozókat a föld legbelterjesebb művelésére, legteljesebb kihasználására *tudományos alapon* kiképezni.

2. A gazdasági szaktanári pályára lépni szándékozók számára alapos tanulmányok végzésére módot nyújtani.

3. A mezőgazdasági közigazgatás szolgálatába lépőknek a szükséges gazdasági szakismereteket megadni.

4. A kísérleti vegyvizsgáló állomások személyzetét, vegyészeket, kulturmérnököket kiképezni.

Végül különös célja a gazdasági szakismereteknek, a mezőgazdaságnak, mint tudománynak, fejlődését és terjesztését előmozdítani.

Az akadémia felvétele, mint általában az összes francia tanintézeteknél, intézményeknél, versenyvizsga u. n. concours alapján történik. A vizsgálat nivója jóval magasabb mint a francia érettségi vizsgáé s a feltételek igen szigorúak. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy az évenként jelentkező 280—300 pályázó közül csupán 80-at vesz fel az intézet. A tandíj elég magas, amennyiben a hallgatók leckepeznek és vizsgálati díjak fejében mintegy 500 frankot fizetnek. Azonban a jó előmenetelt tanúsító hallgatók közül évenként tiz 1000—1000 frank segélyben részesül, tiz pedig tandíjmentességet élvez ami a hallgatók ambícióját és munkaságát serkenti. A rendes hallgatókon kívül vannak u. n. »auditeurs libres« rendkívüli, vendég hallgatók is, kik felvételi vizsga tételére nincsenek kötelezve. Vendég hallgatók gyanánt idegenek is felvehetők. A tanfolyam két évig tart. A tanév minden év október 15-én kezdődik és július 15-ig tart.

Az oklevelet nyert hallgatók közül évenként kilenc, kit erre érdemesnek tartanak, még egy harmadik kiegészítő évfolyam végzésére

is jogot nyer, s a tanúsított előmenetel mérve szerint esetleg havi 100 frank államsegélyben is részesül. Azok a diplomás növendékek pedig kik magokat a vonatkozó speciális tudományágakban tovább képezni óhajtják, oklevelük alapján felvétetnek a Nancy-i erdészeti főiskolába vagy a Pin-i ménlelepi főiskolába.

Azok kik oklevelet nem nyertek, de a szabályszerű tanulmányokat elvégezték, a földművelésügyi miniszter által kiállított végbizonyítványt nyernek. Minden évben a két legjobban minősített hallgató államsegélyt nyer egy három éves tanulmányra.

Az oktatás az első félévben teljesen elméleti, a mikor is a mezőgazdaságot érdeklő tudományszakok adatként elő. Az első évfolyam második semestere és az egész második évfolyam a tulajdonképeni mezőgazdasági szakoktatásnak van szentelve. Végül a harmadik évfolyam, és a szünidők, mikor a hallgatókat gazdaságokban foglalkoztatják, a gyakorlati ismeretek elsajátítására szolgál. Az intézet élén az igazgató — jelenleg dr. Regnard a kiváló tudós — áll. A tanárok száma 20. Továbbá van 10 előadó és mintegy 20—25 segédtanár. Az akadémiaival kapcsolatban számos laboratórium, kísérleti állomás, gyűjtemény szolgálja az elméleti oktatást.

Az elméleti ismeretek kiegészítésére szolgálnak a növénytan, ásványtan és főként a nagy mezőgazdasági gyártelepekre, mintagazdaságokba, állatvásárookra hetenként rendezett kirándulások. A tett kirándulásokról minden hallgató naplót vezet, hova a látottakat és egyéni észrevételeit feljegyzi. Ezek a naplók mintegy írásbeli gyakorlatokul szolgálnak és classifikálnak, ugyancsak írásban számolnak be a hallgatók a három havi szünidő alatt a különböző gazdaságokban látottakról. Ugyanis az akadémia vezetősége módot akarván nyújtani a gyakorlati ismeretek elsajátítására azon hallgatóknak, kiknek különben erre alkalma nem volna, a nyári szünidő alatt legalább 2 hónapra gazdaságokban helyezi el és foglalkoztatja őket. A szünidő beteltelevel kötelesek a hallgatók a rendesen vezetett naplón kívül a tanulmányozott gazdaságról egy rövid monográfiát benyújtani.

Azonban magában az oktatásban, a gyakorlati elem az intézet szigorúan tudományos jellegénél fogva elenyészően csekély.

Bár nem rendelkeznek az Institut egyetemi jellegével, de azért szintén a felső fokú gazdasági szakoktatás szolgálatában állnak a Grignon-i, Montpellier-i és Rennes-i országos gazdasági főiskolák, az »Écoles Nationales d'Agriculture«.

Ezekben az intézetekben a mezőgazdasági tudományokat különösen a gyakorlati élet kö-

vetelményeire való tekintettel adják elő a hallgatóságnak, mely jórészt a nagy- és közép-birtokos osztály fiaiból, részint a gazdasági tanári pályára készülő egyénekből kerül ki. Az oktatás ha talán nem is olyan akadémikus jellegű mint az Institut Agronomique-ban, de mindenesetre magas tudományos nivón áll és szintén inkább elméleti mint gyakorlati.

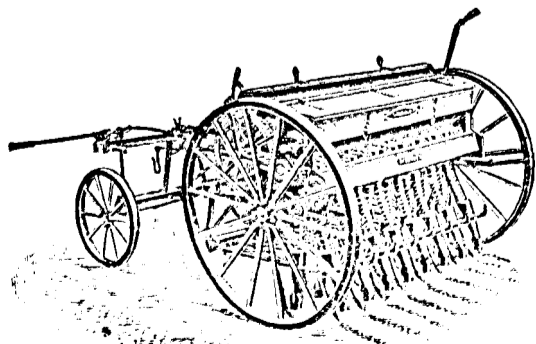
A francia földművelésügyi miniszterium előzékenysége folytán alkalmam volt az említett intézetek belső szervezetét az oktatás módját, az előírt tanulmányi rendet megismernem s őszinte bámulatba ejtett az a sokoldalú tudás, mellyel a növendékek nemcsak a tisztán mezőgazdasági vonatkozású tárgyakban, hanem általában rendelkeznek. Az intézetek nivóját emeli az a körülmény is, hogy a felvételi vizsga feltételei igen szigorúak, sőt azt merném állítani, hogy bizonyos tantárgyakból, mint pl. algebra, geometria stb. túlzott igényeket támasztanak a pályázókkal szemben. 1889. előtt az érettségi bizonyítvány mentesítette a pályázókat a felvételi vizsga alól. Ma azonban mindenki — tekintet nélkül végzett előtanulmányaira, köteles magát felvételi vizsgának alávetni. A pályázók száma évről-évre rohamosan növekszik s ebben az arányban lesz nehezebb a verseny is. (Évenként mintegy 450—500 jelentkező közül 180-at vesznek fel összesen a három intézetbe.)

Grignon-ban és Montpellier-ben a hallgatók egyrésze teljes ellátást is nyer. Ezenkívül vannak az intézetnek künnlakó és vendég-hallgatói is. Rennes-ben azonban nincs convictus, a hallgatók az előadásokra és gyakorlatokra bejárnak. Az ellátási és tandíj Grignon-ban a legmagasabb, 1200 frank évente. Montpellierben 1000 frank. De az ellátás sok kívánnivalót hagy maga után s e tekintetben a magyar gazdasági akadémiák hallgatói sokkal előnyösebb helyzetben vannak.

A felvételhez a betöltött 17 év szükséges. Ez alól azonban a földművelésügyi miniszter különös méltánylást igénylő okokból felmentést is adhat. A tanfolyam 2½ év Grignon-ban és Montpellier-ben, csupán 2 év Rennes-ben. Mindazonáltal a tananyag egyenlő mindhárom intézetben. Ugy szintén egyenlő értékűek a három intézet által kiállított bizonyítványok is.

Az oktatás a következő tantárgyakra vonatkozik: állattan, ásványtan, közettan és talajismeret, természettan, éghajlat, vegytan, mezőgazdaságtan, kertészet, gyümölcsészet, szőlőművelés, erdészet, földmértan, állattenyésztés, rovartan, méhészet, selyemtenyésztés, iparműtan, közigazdaságtan, mezőgazdasági közigazgatás, közegészségtan, számvitel.

Az elméleti tudományos oktatás tehát egyöntetűen van szervezve mindhárom intézetben, de már a gyakorlati kiképzés az intézetek

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A. Losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Államgépgyári legújabb szerkezetű gözcséplőeszközök, benzínmotorok, resicai acélek, Kalmár-féle rosták és egyéb talajművelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

földrajzi helyzeténél, a vidék s illetve a gazdasági viszonyok különbözőségére való tekintettel bizonyos eltéréseket mutat. Így látjuk, hogy Grignon-ban a gyakorlati oktatás főleg a gabonatermelésre, állattenyésztésre vonatkozik, Montpellier a nagy dél-franciaországi bortermő vidék centruma lévén, a hallgatók főleg szőlészeti és borászati kérdésekben, míg Rennesben a tejgazdaságot és az almabor készítmények érintő kérdésekben nyernek gyakorlati kiképzést.

A gyakorlati oktatás céljaira minden intézetben egy kisebb-nagyobb terjedelmű mintagazdaság van berendezve. Grignon gazdasága circa 292 hektárnyi.

Ebből szántóföld	95	hektár
rét, legelő	35	»
kert	5.66	»
gyümölcsös	2.63	»
park, utak	149.77	»
kísérleti telep	1.63	»
épületek	2.45	»

Összesen: 292.14 hektár.

A gazdaság állatállománya jelenleg: 14 ló, 6 igavonó ökör, egy bika, 24 tehén, mintegy 450 főből álló juhnyáj (Dishley-Southdown és Dishley merino), egy 67 disznóból álló konda, (Jorkshire, Berkshire) és hatalmas baromfiudvar. Az állatokat természetesen nem haszonhajtás céljából, hanem avégből tartják, hogy a növénydekeket a praktikus állattenyésztésre kioktasák. Érdekes keresztezési kísérleteket is végeznek.

A hallgatóság egész éven keresztül részt vesz a gyakorlati gazdasági munkákban, részben aktívan, részben pedig csak a felügyeletet és ellenőrzést gyakorolva. Gyakorlati ismereteikről kéthetenként készített jelentésekben számolnak be, melyekre tanjegyet kapnak.

Montpellierben jóval kisebb az intézet gazdasága — mintegy 26 hektárnyi — melyből 9 hektár a beültetett szőlőterület. Az oktatás a mezőgazdasági tudományok minden ágára kiterjedő általános, de az intézet nagy hírnevét különösen az okszerű szőlőművelés fejlesztése terén végzett uttörő munkálatainak köszönheti. A szőlőbetegségek tanulmányozása, a védekezés módjainak megállapítása s így speciálisan a filoxera elleni küzdelemben a Montpellier-i iskola jeles tanárai elévülhetetlen érdemeket szereztek. Az 1889-iki vilákiállításon az intézet a grand prix-vel lett kitüntetve.

Hallgatói közt igen sok a külföldi, s a volt tanítványok közül nem egy játszik ma kiváló szerepet hazájában úgy a gazdasági szakoktatás terén, mint az adminisztrációban.

Az intézetnek mintegy 12.000 kötetből álló szakkönyvtára is van.

A Rennes-i iskola 1895-ben helyeztetett át jelenlegi helyére Grand-Juanból s már is igen szép multtal dicsekedhetik.

Az említett három intézet a szoros értelemben vett mezőgazdasági oktatás szolgálatában áll. Ezekon kívül vannak speciális iskolák

a mezőgazdasági oktatás egyes ágainak szolgálatára.

Ezek a Versailles-i országos kertészeti iskola, a Donai-i orsz. mezőgazdasági ipari iskola, továbbá a Mamirolle-i és a Poligony-i orsz. tejgazdasági iskolák. Ezekben a tanfolyam egy éves, de az oktatás tulajdonképpen csak 6 hónapig tart. A hat hónap leteltével a növendékek már részben magok vezetik be az új növendékeket a tejgazdaság alapismereteibe.

(Vége köv.)

A takarmányrépa termesztése.

Gáspár József.

VII.

Anyarépaknak *dugványrépak*at is használnak, és pedig leginkább a magtermeléssel foglalkozó kertészek. A dugványrépát úgy állítják elő, hogy a magot a rendes mértéknél keskenyebb sorokba vetik, s egymás mellett is közelebb hagyják meg az egyes palántákat, miáltal mintegy elgyomositott kis répak fejlődnek, melyek kevés helyet foglalnak el s ennél fogva téli gondozásuk, eltartásuk is kevesebb munkával jár. De minthogy ez az eljárás a répa visszafejlődésére vezet és a felmagzás nagyobb mérvű, úgy eladásra mint a saját szükségletre szánt magtermesztésnél nem ajánlható.

Akár milyen gondosan válogattuk az anyarépakat és a telelésnek akár melyik módját alkalmaztuk: a telelés alatt abból több-kevesebb el szokott romlani, ennél fogva, ha ragaszkodni akarunk a magtermesztésre szánt terület nagyságához, mindig több anyarépat kell eltenni, mint amennyi a beültetendő területre pontos számítás szerint szükséges lenne. A fölösszámú anyarépa ugysem megy kárba mivel takarmányozásra fel lehet használni.

Az anyarépából egy kat. holdra, ha egy méter sor és egy méter növény távolságra ültetünk, melyet évről-évre következetesen betartani szoktam, 5400 drb. anyarépa szükséges, melynek biztosítására összesen 8—9 ezer anyarépat tegyünk el teleltetésre.

Tavasszal az ültetés előtt az anyarépakat újra egyenként megválogatjuk, a romlottak, összefonnyadtak, penészesek, mint kihányás el-távolíthatnak, csak a teljesen épek és egészségesek kerülnek ültetés alá.

Az anyarépak kiültetését március hó végén, április hó elején kezdjük meg. Több mint 10 éve foglalkozom magtermesztéssel, mindig úgy irányítottam az ültetést, hogy április hó 5-én befejezést nyerjen. Ha hidegre fordul az idő, sokáig várat ugyan magára a levelek kitörése, de ha egyszer előtörték a levelek azután gyors növekedésbe indulnak.

Az anyarépak elültetése előtt a karókat verjük le. Ajánlják ugyan karó nélküli termesztését a répamagnak; több éven át kísér-

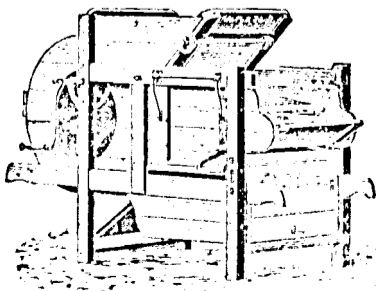
leteztem ezzel is, melynek alapján arról győződtem meg, hogy lehet ugyan karónélkül is termesztetni a répát, csak hogy a vihar, szél annyi kárt tesz benne, hogy az e miatt szenvedett károsodás mindannyiszor 2—3-szorosát tette a karózás költségeinek; miért is az anyarépak karózását feltétlenül szükségesnek tartom. Hogy az ültetés előtt veretem le a karókat, ezt azért teszem, hogy az ültetéssel járó járás-keléssel ne teperjék, tapossák össze.

A karókat 150 cm. hosszúra szoktam készíttetni, melyből 30 cm. megy a földbe, 120 cm. pedig marad a föld felett. A karózás munkájának és az azután következő ápolási és aratási munkálatoknak megkönnyítése végett: a karókat a sorban és egymástól 1—1 m. távolságra verjük le. A karókat az egyik végén meghegyezzük, a másikon pedig tompára fűrészjeljük el s fejszével vagy sulyokbottal verjük a földbe, mivel pusztakézzel oly szilárdan megrögzíteni nem lehet, hogy a szél erejének ellentálljon. A karózás ennél fogva lassu és költséges munka, ez az oka annak, hogy miért húzódnak tőle a termesztők, különösen akkor, ha nagyobb területen foglalkoznak a répamag termesztésével.

A levert karók mellé a déli oldalon akkora lyukat ásunk, hogy abban az anyarépa egészen besülyeszthető legyen. A kiásott lyukba állítjuk az anyarépat s oldalaihoz a karó körül található, elmállott porföldet húzunk, melyet kézzel jó tömötten a répához nyomkodunk, hogy a fejlődő gyökerek mindjárt tápdus, jó földre találhassanak. A karó körül található porhanyó földből azután beföldjük az elültetett répát úgy, hogy felette legalább 1—2 ujjnyi — 3—4 cm. — földréteg essék. A répáknak ez a beföldelése, mely látszólag ellent mond az ültetés szabályának, melyszerint, mint ismeretes, csak olyan mélyen kellene az anyarépakat a földbe helyezni, a milyenben a megelőző évben a termőföldben voltak, azért szükséges, hogy az anyarépak a tavaszi szárító szelek hatása alatt ne száradjanak ki és hogy elföldelve legyenek a nyulak elől, melyeknek március hó végén és április hó elején más hiányában, egész kedves eledelük a répa.

Amint az ültetést bevégeztük jól élezett tővágóval — irtókapával — a talajt mélyre felkapáljuk; ezzel a munkával azért kell nagyon sietni, mivel a talaj az igen sok járás-keléssel kapcsolatos ültetés és karózás alatt, nagyon megtapostatott, a tenyészet érdeke pedig azt kívánja, hogy a talajt mielőbb megnyissuk.

Ha a répa termőágai annyira megnövekedtek, hogy jobbra-balra kezdenek szétterülni, roffia hámmal vagy az ujabban forgalomba hozott *sodrott szőlőkötő-fonállal*, vagy ha nagyon olcsó anyagot akarunk használni, zsup-szalmából készített kötelekkel, lazán, hogy a

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kitért szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményének legjobban megfelelő **„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“** Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDÉLYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE

Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy.

levelek és ágak közé a fénysugarak behatolhassanak, a karóhoz kötözgetjük.

A kötözés után, amennyiben a talaj megint megtapostatott, kapálunk másodszer. A kötözést ismétljük másodszer akkor, amikor a répa termőágai a karó végét elérték, vagy azt túlhaladták, melyet ha bevégeztünk azután megint adunk egy kapálást, tehát ezuttal harmadszer. Több ápolásra ritkán szorul a magrépa. A harmadik kapálás után virágozni kezd a répa s fejlődése nemsokára befejezést nyer.

Szakirodalmunkból olvassuk azt az ajánlatot, hogy az elvirágzás után a termőágak végeit csipkedjük vissza, hogy ezáltal azok tovább növekedését megakadályozva, erőteljesebb, nagyobb csirázó eréllyel bíró magvakat nyerhessünk. Kicsinyben természetnél ezt keresztül lehet vinni, ha ezt maga a termelő végzi, vagy megbízható munkásai vannak. Nagyban, már egy kat. holdat meghaladó területen természet mellett is azonban, nem tudom ajánlani, mivel sok munkával jár s ez is hozzájárul a termelési költség emeléséhez, mely a magtermesztésnél amúgy is meglehetősen nagy. Egyébiránt pedig nem látom szükségét a vissza csipésnek, mivel az ágak közepén levő magvak anélkül is tökéletesen kifejlődnek; az ágak végein az igaz, fejletlen és aprón maradnak a magvak, melyek csirázó képességeihez is igensok kétely fér, de ezeket rostákkal tökéletesen kilehet a nagyobb magvak közül választani. Nem helyeselhetem ezenkívül még azért sem az ágak visszacsipését, mivel a munka közben szükséges járás-kelésel sok ág letöredezik, a virágzás idején pedig sok himpor kerül — rendeltetésétől elvonva — a földre.

(Folyt. köv.)

A magyar borsos mentha értékéről.

(Közlemény a m. kir. gazdasági akadémia kísérleti gyógynövénytelepe kémiai laboratóriumából.)

Irta: Dr. Irk Károly.

I.

Az ajakosok (Labiatae) családjába tartozó menthafajok közül úgy a gyógyászat, mint az ipar szempontjából fontosabbak: a borsos mentha (*Mentha piperita*), a fodros mentha (*Mentha crispa*), a vízi mentha (*Mentha aquatica*), *Mentha arvensis* és a *Mentha pulegii*, mint a melyek a bennük levő hatóanyagok folytán úgy az iparban, mint a gyógyászatban nagyobb elterjedésnek örvendenek.

Ezek közül is a legnagyobb elterjedéssel a borsos mentha bír, mely a *Mentha viridis* és

a *Mentha aquatica* kereszteződéséből származott, s melylyel tulajdonképen botanikailag kevéssé állandó menthafajok és a varietások egy csoportját jelöljük, mely csoport a borsmenthára jellemző szag- és izanyagot tartalmazza.

Ugyanis az a hatóanyag, amely után e növények érték meghatározása és világiaci értékesítése történik egy specialisan jellemző izzel és szaggal bíró — illó — olaj, aetherikus olaj, mely az egyes menthafajokra nézve eltérő tulajdonságu, eltérő összetétellel bíró vegyületek csoportjából álló elegy s mely tehát az illó olajban levő eltérő vegyületek miatt eltérő névvel is bír. Így a borsosmenthában levő illó olajat »borsos menthaolajnak« (*Oleum Menthae piperitae*), a fodros menthában levőt fodros menthaolajnak (*Oleum Menthae crispae*), a vizit — *Oleum Menthae aquaticae*, a pulegium olaját *Oleum Menthae pulegii*-nek stb. nevezzük.

Ez illóolajok értéke szabja meg az őt termelő növény értékét és árát is, mely érték függ mindig az illóolajokat összetevő vegyületekből s az illóolajoknak külső phyzikai tulajdonságaitól, mint amelyek a legnagyobb befolyással bírnak a belőlük előállítható gyógyvagy élvezeti-, vagy más iparcikkekre.

A borsos menthaolaj a növény leveleiben (alsó részén) rendszeren 8 sejt által határolt egysejtű, nyéllel bíró mirigysejtben készül s adja a mentha telepeknek jellemző szagát. A *Mentha* fajoknak azonban az a jellemző tulajdonságuk, hogy a talaj-, klíma- és kultúra viszonyaitól függőleg elvarianálnak, változatokra hajlandók, igen nagy befolyással vannak az illető növény által produkált s az illető vidékre mindig jellemző illóolaj összetételére, — szagára — és ízére s ezek kapcsán annak úgy a gyári, mint az élvezeti cikkszerű feldolgozására is, mennyiben e fogyasztási cikkek megfelelő állandó összetétellel s habitussal bírván megkívánják az illető illóolajnak is állandó jellegét, a mit azután határszámokkal írják körül — úgy a gyógyászat védelmét szolgáló különböző illógyógyszerkönyvek, valamint az egyes gyárak is, s mely állandóságot az illóolajnak biztosítja a talaj a klíma és a gondos megművelés, a gyomoktól való megszabadítása a növénynek, melyek közül különösen kettő az *Erigeron canadense* és a *Convolvulus* azok, a melyek bekerülvén a növény közé, annak lepárlásakor a keletkezett illóolajat kelemetlen, fűre emlékeztető szagukkal teljesen megfertőzik s azoknak jellemző aromájukat gyakran teljesen tönkre is teszik. Azért minden ilyen szagos anyagot tartalmazó növény termelésénél különös figyelem fordítandó a növénynek gyomoktól való

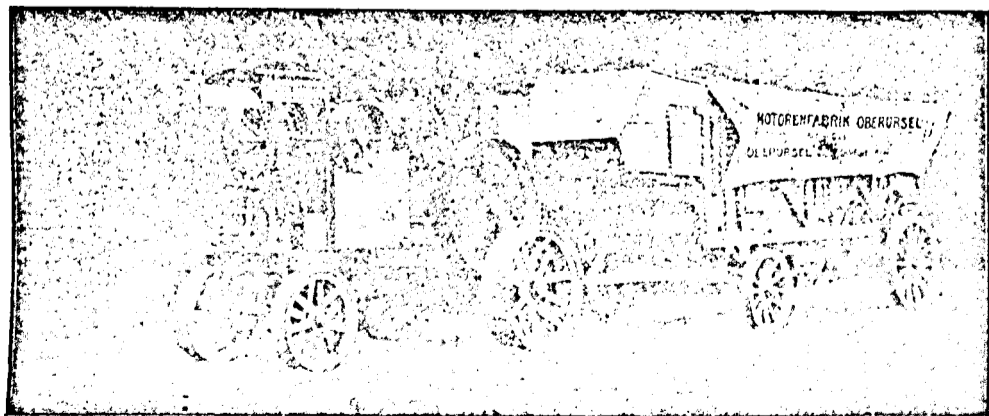
megtisztítására, mert bekerülvén a gyomos növény a gyárba értéktelen illóolajat ad s megdönti a gyáros előtt a termelő iránti bizalmat. S a külföldi olajoknak s külföldi borsmentháknak 2—3 szoros értékét csakis ez alapon magyarázhatjuk meg mert a termékeikből készült aetherikus olajok — állandó meghatározott értékkel bírtak; — így pl. a 3-szoros világiaci árra bíró angol borsos menthaolaj, a mitscham-olaj főleg a bizalmi értéke miatt oly drága, s ma a legelső olaja a borsos mentha-olajoknak.

Ez illóolajok nem közösek a rendes »olajokkal« s ezekhez a nevükön kívül is csak abban hasonlítanak, hogy papírra csepegtetve átlátszó foltot hagynak, a mely folt azonban olajos pecsét visszahagyása nélkül eltűnik, elillan a papírról. E miatt is van e közhasználati neve illó vagy illanó olaj, aetherikus olaj, szemben a »zsíros olajjal«. Különben »illatanyagoknak« is nevezik.

Felhasználásuk igen nagy a gyógyászat terén mint gyógyító, izélvevő és izjavító anyagnak; így belőle egy egész sorozata készül a gyomorgörcsök és hascsikarások elleni szereknek belsőleg theák, cseppek vagy olajcukor alakjában, továbbá külsőleg mint bedörzslőszer menthol kristályok alakjában. Továbbá mentha-cukorkák, mentha-hűsítő pastillák (*Rotulae Menthae piperitae*) egész sorozatában örvend nagy elterjedtségnek, nemkülönben szájvizetek és fogporok csaknem mindenikében azon jó tulajdonsága alapján, hogy kellemes hűsítő hatása van. Ehhez járul a liqueur gyárak bonbonyárak fogyasztása (*Peppermint-liqueur* s a különböző mentha-cukorkák) is.

Ez magyarázza meg aztán ennek a nem éppen nagy elterjedtségnek, örvendő növénynek a legújabb időben megindult rohamosabb felkarolását is s az egyes megfelelő klímával bíró államok egymásközti versenyét a menthaolaj minél nagyobb mértékben való s minél tisztább előállítása terén.

A különböző borsos-menthafajok különböző varietasainak megművelése már igen régi keletű, valamint a belőle előállított aetherikus olaj gyártása is. Visszamenve a századok számán — egész az — ó korig kapunk feljegyzéseket, mely első időkben mint »konyha növények« szerepeltek s e mellett gyógyszerül szolgálták már az aegyptomiaknál, zsidóknál és romaiaknál. A már 812-ből fennmaradt *Capitulare* szerint, melyet Thär ismertetett — ajánlható 73 hasznos növény között helyet foglalt s már három mentha volt ismeretes. Legrégibb hazája: Kelet-Ázsia, China és Japán. A jelenlegi világkereskedelem szerint — származ-

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

2384

MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberpseleli Motorgyár r.-t.

Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Működésben látható: Székelyudvarhelyen.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

zása alapján: angol, amerikai, német, japán, francia, orosz és olasz borsos menthaolajat különböztetünk meg, melyből a világpiacnak körülbelül a felét Észak Amerika látja el, míg a másik fél legnagyobb részét Japán, s csak azután következik a termelés sorrendjében: Anglia, Franciaország, Oroszország és Németország.

Érték szempontjából a legelső helyen az angol áll, s az angol olajok közül is legelő a Mitscham olaj, utána a szintén angol Lincoln-hir olaj és a Cambridge-olaj, melyek Mitscham, Waddon, West Croydon, Wallington, Hitchin és Carshalton és Deeping vidékein teremnek több mint 300 acre területen, úgy annyira, hogy a vidék össztermelése meghaladja a 20.000 lbs-t. Ezután következik értékre nézve a szász — borsos menthaolaj és az amerikai (*Mentha canadensis* var. *glabrata*), hol különösen New York, Ohio és Michigan (Western Oil) vezetnek, s különösen H. G. Hotchkiss, Todd, Parshall és a Fritsche Brothers gyártmányok örvendnek világhírnek.

Termelésükre áttekintést nyújt 1897. évi termelésük, mely a következő volt:

Kelet-Michigan	13,000 lbs
Nyugat-Michigan	79,000 „
Észak-Michigan	25,000 „
Dél-Michigan	55,000 „
India	32,000 „
Különböző helyek	10,000 „
Összesen:	214,000 lbs
New York	37,000 „
Összesen:	251,000 lbs

Ez utolsó időkben fokozott termelés némileg csökkent, de most mint az utolsó 3 év kivitele mutatja újra emelkedőben van:

1906/7	147,722 lbs	499,082 értékben
1907/8	141,617 „	357,555 „
1908/9	160,811 „	288,318 „

A japán olaj a *Mentha arvensis*-ből származik, mely a többiektől dus mentholtartalma által különbözik, s mely oly nagymennyiségben tartalmaz menthol kristályokat, hogy a menthol egy része kristályosan kiválik. 1896-ban 220,000 cátties-t (1 cátti: 605 gr.) tett ki termelésük, s az egyes vidékeken a következő módon oszlott meg:

Uzen	ca 1,200 Picul = 120 000 Cátti
Bingo	800 „ = 80,000 „
Bitchu	150 „ = 15,000 „
Bizen	50 „ = 5,000 „
Aki	5 „ = 500 „
Jamato	7 „ = 700 „
Yamashito	5 „ = 500 „
Shinano	5 „ = 500 „
Suruga	5 „ = 500 „
Shikoku sziget	5 „ = 500 „

Összesen: ca 2,232 Picul = 223,200 Cátti

A többi államok közül: Németország szerepel, hol Thüringia, Erfurt, Gótha, Jena, Ringleben, Walschleben, Leipzig és Cselleda vidékén és Szászországban ért el nagyobb termelést, (Vége köv.)

A kézi munkaerő helyes érvényrejtetéséről az aratási munkánál.

Az emberi munkaerő gazdaságos érvényesítése nemcsak a magánfelekre nézve, hanem az egész nemzet gazdaságában is igen nagy fontossággal bír. Ma, a mikor az amerikai kivándorlás oly óriási arányokat öltött, az egész országban, hogy már nemcsak az északi felföldön, hanem még az eleddig annyira csendes

Erdélyben is alig találunk olyan falut, a melyből ne lenne 10, 20, de sőt némely helyről sokkal több, a munkások legjavából való legény, az ujvilágban, igen nagy fontossággal bír az, hogy hogyan tudjuk produktívá tenni azt a még itthon maradt munkaerőt.

Mikor a legsürgősebb a munka a gazdaságban? Ugyebár az aratás elérkeztekor. Erdélyben nemigen ismerünk mi a szó legszorosabb értelmében vett mezőgazdasági munkást. Mert a mi munkásaink inkább a törpe és kisbirtokos osztályból telnek ki, akik elvégezvén saját munkáikat, szívesen mennek munkába pénzért, vagy részért. Mikor az aratás ideje elérkezik, minden munkás igyekszik elsősorban a maga kis buzáját learatni és csak a mikor már ezzel végzett, akkor megyen el a birtokoshoz aratni. Már most, ha csak a birtokos nem gondoskodott már magáról, és nem szerzett be jó előre méregdrága tót, vagy egyéb idegen munkásokat, akkor ugyan várhatja, amíg az ő taluja népe elvégzi a saját aratását, mert addig bizony érhet az ő buzája vigan és pereghet bőven. Épen ezért fontos az, hogy mikor végzi el a kiscsász az ő buzájának az aratását, azaz, hogy mennyit tud naponta learatni.

Nézzük meg, hogy hogyan aratnak Erdélynek legnagyobb részében.

Aratnak általában, holdszámra, meghatározott összegért. Aratnak napszámban, tekintet nélkül a teljesített munka mennyiségére és aratnak általában, kalangyszámra, úgy, hogy a levágott kalangyáért kapnak meghatározott összeget, ami kalangyánként felmegy 50—70 fillérre.

De nézzük csak meg, hogy micsoda eszközzel is aratnak a mi embereink Erdélyben? Hát bizony azzal az eszközzel, a melyet a múlt és belterjesen gazdálkodó nyugati vármegekben ma csak a muzeumokban és lomtárakban lehet megtalálni már, mint aratási eszközt. Ez az eszköz: a sarló.

Elismerem, hogy a sarlóval való aratásnak volt jótételezősége valamikor, a mikor még a munkások bőven állott rendelkezésre, mert, az bizonyos, hogy a sarlóval való aratás a legtisztább munka. És itt rögtön megjegyzem, hogy éppen a tiszta munka az egyedüli előnye a sarlóval való aratásnak, teméntelen hátrányai val szemben. Ma már azonban, amikor részint az óriási amerikai kivándorlás, részint pedig a nekilendült ipari haladás következtében a munkások a mezőgazdaságtól annyira elvonattak, ütött a végórja a sarlóval való aratásnak is. És minden józanul gondolkozó gazdának legyen kötelessége a munkásokat a sarlóval való aratás hátrányaira figyelmeztetni és a kaszával való aratásra megtanítani és azt bevezetni.

De vegyük csak sorra a fentt elősorolt aratási munkamódokat.

Az általában munka holdszámra a legelőnyösebb úgy a birtokosra mint a munkásra nézve, mert egyrésztől elesnek a folytonos összekocczanások, másrésztől meg a munkásnak is érdekében áll minél gyorsabban és minél többet dolgozni. Nagy baj vele az, hogy nagyon nehéz munkásokat kapni rá, mert a többnyire tanulatlan oláh munkás nem igen szeret előre szerződni. Amikor pedig az aratás ideje elérkezett és ha a buza meg van dölve, ami nálunk igen gyakran szokott előfordulni, a munkások nem szeretik általában kivenni a munkát. Tegyük fel azonban, hogy a buza nem döltes és hogy a munkások szorgalmasan és tőlük kitelhetőleg dolgoznak. Vajjon hány ember kell akkor egy kat. hold buzának a learatásához? Hát bizony ha bármennyire igyeksenek is a munkások, mégsem tud hét emberrel kevesebb egy kat. hold buzát learatni, sarlóval egy nap alatt. Már most tegyük fel, hogy egy hold buzának az aratását a munkások kivették 12 koronáért. Abban az esetben a sarlóval arató munkás megkeres 1 kor. 70 fillért naponta. Miután pedig kaszával aratva egy jó kaszás meg egy kötöző asszony egy kat. holdat könnyen levág, feltéve, hogy ezek is csak 12 K-ért aratják le holdját, egy mun-

kásra esik naponta 6 korona. Ugyebár, óriási a különbség a kettő között?

De lássuk most a dolgot a gazda szempontjából.

Tegyük fel, hogy van egy gazdának 100 hold buzavetése.

Ebben az esetben szüksége van 700 napszámmra a sarlóval való aratáshoz. Ezzel szemben a kaszával való aratáshoz csak 200 napszámmra volna szüksége.

Az igaz hogy a gazdának mindegy, hogy a buzáját 700 napszámmal aratja le a 1 kor, 70 fillér, vagy pedig 200 napszámmal a 6 kor. Viszont azonban hól kap az ember 700 napszámot egyszerre manapság? Megtörténik bizony nagyon sokszor, hogy csak amugy pereg a buza a túlérés következtében az aratás vége felé.

Ami a napszámban való aratást illeti, tekintet nélkül a végzett munka mennyiségére, ez a legtrikábban előforduló mód és többnyire csak utolsó esetben fordul hozzá a gazda. Miután itt a munkásnak nem áll érdekében magát megerőltetni, belemegy egy holdba 10—12 napszám is.

A kalangyára való aratás ismét egy erdélyi speciálitás. A munkás kap minden learatott kalangya buzárt, a szerint, hogy hány kévből áll a kalangya és, hogy mekkora a munkakereslet, 50—70 fillért. A kévek nagysága rendszeren meg van állapítva, mégpedig rendszeren a kévekötésnél lemért 12 hüvelkes átmerőben. És éppen a kévek nagyságának megvizsgálása körül támadt félreértések és nézeteltérések következtében igen sok kellemetlenséggel jár ez a munka. Másrésztől meg igen nagy eltérések mutatkoznak egy kat. hold buza learatásának arát illetőleg, mert a mikor sok szalma terem, a kalangyák száma is sokkal nagyobb, mégha a szemtermés talán kissébb is. Tapasztalataim szerint termett egy évben 18 kalangya buza egy kat. holdon, míg egy más évben 29. Fentti esetben kalangyánként 60 fillért számítva, egyszer került egy kat. hold learatása 10 K. 80 fillérbe, míg más esetben 17 K. 40 fillérbe. Egyszóval a kalangyára való aratás méltánytalan a gazdára nézve.

A résziben való aratás Erdélyben nincsen elterjedve, mert ezt többnyire idegen munkások szokták itt elvégezni és eleddig Erdélyben csak szorványosan volt szükség idegen arató munkásokra.

A géppel való aratásról, miután az nem kézierővel történik, szólni nem célozom.

Láttuk tehát, hogy milyen nagy munkaveszteség, illetve erőveszteség áll elő a sarlóval való aratásnál.

Azonban ez még nem minden, mert még van egy igen nagy veszteség még pedig: *anyagveszteség*.

Tessék csak egyszer megnézni, hogy milyen nagy különbség van a kaszával és a sarlóval aratott buza tarlója között. Mig a kaszával aratott buza tarlója majdnem a földdel egy vonalban van, addig a sarlóval aratott buza tarlója van néha 15—20 centimeter magas is. Hisz ez természetes is. A sarlóval arató munkásnak annál kevesebbet kell hajlítani minél magasabb a tarló. Ez a 15—20 centimeteres tarló pedig azt jelenti, hogy az évi szalmatermésünk 15—20 százaléka a tarlón marad. Az évi holdankénti szalmatermést 20 q ba számítva, a veszteség felmehet 3—4 q-ra is. Már most gondoljunk csak vissza arra, hogy az utóbbi takarmányszűk években mibe került egy q. szalma, ha ugyan egyáltalán lehetett kapni! Bizony felment annak az ára 3—5 koronára is. Eszerint a tarlón maradt szalmában való veszteség is felmehetett 9—20 koronára. Ugyebár, hogy az ember nem is gondolna erre.

Bővebb magyarázatra itt nincs szükség. Egy népnek a jövőendő sorsa attól függ hogy hogyan tudja erejét és vagyonát felhasználni. Lebegjen a szemünk előtt az amerikai farmer példája, kinek nálunknál sokkal kevesebb és sokkal drágább munka áll csak rendelkezésére és mégis aránytalanul többet produkál mint mi és ami a fő, sokkal olcsóbban.

Dr. Karácsony Géza.

A káposztafélék feltrágyája.

A konyhakerti növények ama csoportja között, amelyek termelési ideje csak egynéhány hónapig tart — a káposztafélék azok, amelyek a trágya iránt a legtöbb igényt támasztanak. Számolnak is ezzel a körülménnyel mindenhol, ahol a konyha kertészkedést okszerűen üzik s természetes, hogy a káposztafélék termelésénél is csak az lehet a cél: nemcsak mennyiség, de minőségileg is a legjobbat elérni.

Noha vannak esetek amikor az időjárás rövid idő alatt keresztül huzhatja a legjobb számításokat is, mégis azt lehet mondani, hogy a termelési tényezők javarésze a kertgazda keze alá vannak rendelve, s csak attól függ, sokszor a termelés eredménye, hogy miképpen tudja azokat a termelő felhasználni. A trágya is egyike ama tényezőknek, amellyel a gazda sok jót tehet növényei érdekében főképpen olyan növényeknél mint a káposztafélék; és mert ez így van, ki kell használni minden módot és alkalmat, hogy a nyújtott trágya, illetve táplálóanyag csakugyan hasznára váljon a növényeknek.

Nem hallgatható el azonban az a körülmény, hogy némely termelő tulbuzgóságából sokkal többet tesz növényei érdekében, mint a mennyit azok megkívánnak, lehet hogy számításhoz is, mert tapasztalt tény az, hogy — tisztelet a kivételeknek — több piacra termelő kertgazda áruja minőség tekintetében kifogás alá eshet. Értjük ez alatt azt, hogy p. o. a piacra dobott kelkáposzta, fejeskáposzta főképpen a korai fajták, szemre, mennyiségre, nagyon tetszős, nagyon kapós de ha használatra kerül, izre nézve kifogásolható, mivel az ilyen tulajdonságos bőséges trágyázásban részesített, buja növekedésű termények — bármint legyen is az elkészítve — egy bizonyos kellemetlen mellékíze van.

Nem indokolt tehát ez az eljárás, mely utóbbi időben egy némely helyütt lábra kapott, hogy a káposztaféléket még nyáron is akárhig, akár pedig szilárd állapotú trágyával növekedésében támogatják; mert ha a talaj ugyózzal mint tavasszal kellőleg megvan munkálva és trágyázva — szükségtelen felesleges idő, munka és pénz pocskékolás még nyáron is feltrágyázás címe alatt azt olyant és annyit nyújtani a növénynek amire szüksége nincs, amelyet és amennyit már idejében kapott.

Igen is, indokolt ott a nyári trágyázás, ahol bármily okból nem lehetett korábban a talajt megtrágyázni a káposztafélék alá, de ilyenkor használjunk feltrágya gyanánt inkább műtrágyát — mint természetes istállótrágyát, mert ez utóbbi használatánál — egyéb bajon kívül — még a férgek, élősdiek kártételei, nagyobb mérvű lesz.

Igazság ugyan az, hogy mindég az erősebb, a tökéletesebb növekedésű növény bír jobban ellent álló képességgel minden betegség, minden féreg ellen, s ugyancsak az egészséges jó fejlődő növényből kerül ki a jó termény is, de ebből ne az következzen, hogy tápláló anyag tekintetében tulbőségesen látassanak el azok, hanem csak az, hogy mindent a maga idejében és módjával. Hogy milyen minőségű és mennyiségű műtrágyát lehet használni káposztaféléknél feltrágya gyanánt azt bővebben taglálni ma már felesleges, de nem is lehet még általánosságban sem, mert minden attól

függ, hogy milyenek a helyi viszonyok minden vonatkozásban, csak rá akartam mutatni rövidesen ama viszáltságokra, amelyek előállhatnak akkor amikor a természetes trágyák használatánál a tulbuzgó termelők a mértéket túllépték.

Osroer Gyula.

IRODALMI SZEMLE.

Mezőgazdák üzemi útmutatója. Összeállította *Párczer Gyula* a „Magyar Mezőgazdák Szövetkeze” fő tisztviselője. Ára 4 korona

Most 2 éve hagyta el e könyv először a sajtót, s ime már 3 ik kiadásban kerül közkeze. Eza műnek kiváló használhatóságát már eléggé bizonyítja.

E harmadik kiadásból a szerző kihagyta a vásárok lajstromát, melyek minden naptárban amugy is fellelhetők, de kiegészítette könyvét értékes, gazdára nélkülözhetlen mert, pénzügyi oldalról is fontos tartalmát a gabona fuvardíjtételek s kövezeti vámok legújabb lajstromával.

Egyébként tüzetes tájékoztatást lel a könyvben az olvasó gazdasági tevékenységének azon legszükségesebb, ugyszolván naponkint kérdésbe jövő részéről, mely kereskedelmi érdekekben van adva.

Egyes fejezeteiben felvilágosítást ad a könyv — hogy csak néhány tételt emeljek ki — a gabona kereskedelemről, tőzsde szokásokról, vetőmag kereskedésről, állatkereskedésről, állategészségügyi, beszerzési, értékesítési kérdésekről gépek, gazdasági árucikkek, erőtakarmányok beszerzéséről; fa-, szalastakarmány-, élelmiszer és borkereskedésről; a biztosítási ügyről, jogi részében a haszonbérletről, a gazda és cseléd közötti jogviszonyról a munkás biztosításról, a postatakarékpénztárról a mezőgazdaság szempontjából, jelzálogkölcsonök szerzésének módozatairól, mező- és erdőgazdasági üzemek szavatosságáról és a mezőgazdasági hivatalos intézetekről.

A vaskos, csinos zsebkönyvnek 1—88 oldalát elfoglaló rész (Fuvardíjtételek, díj számítási táblázat, kövezetvámjegyzék már maga oly értékes, hogy a munka megszerzését pusztán ez adatok bírása miatt is, melegen minden érdekelte figyelmébe ajánlani kötelesség.

M. K.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A borjuzási láz oka. Kevesen tudják, hogy a vemhes állatoknál a borjuzási lázt legtöbbször az életrend hirtelen megváltoztatása okozza. Így főleg, ha a tehenek közvetlen az elítés előtt a legelőről az istállóba állítatnak be. Az ily esetek tehát gondosan kerülendőek, s ha az efféle változások szükségesnek mutatkoznak, akkor is az állatokat lassan kell rá előkészíteni.

+ A foszforos turó mint patkányirtó. A kártékony rágcsalók annyira szeretik a turót, hogy még akkor is rákaphnak, ha foszforszaga van. Ez anyagból pedig igen kevés elegendő a patkányok kiirtására. A kik a szert próbálták, azt állítják, hogy négy-öt skatulya gyufáról száz patkány kiirtásához elegendő mennyiségű foszfort lehet leszedni.

+ A fanemű csemeték ültetése. Aktuálisnak véljük megemlíteni, hogy az apró fákat, cserjéket, rózsákat, általában az összes fanemű csemetéket az ősszel kell ültetni. A kertészek közt még mindig sokan vannak, akik a tavasszal fognak hozzá a fásításhoz. Pedig de sok reménynek a meg hijusítója ez az elhamarkodott lelkesedés! Ha tavasszal ültetünk, a mikor már minden hajt vagy rügyez, akkor szükség-szerűen visszaszoritjuk a nedvkeringést s az életműködést hosszabb időre megkötjük, erőszakkal gyöngítve az életképességet. Azért ismételtten figyelmeztetjük kertészkedő olvasóinkat, hogy fanemű csemetéket tavasszal ne ültessenek.

+ Mikor kaszáljuk a takarmányfél-

ket? A vörös herét akkor, mikor a javarésze virágzik, be nem várva, hogy az egész tábla java virágzásban legyen; a lucernát, mikor a legelső virágok kinyílnak; a baltacimet java virágjában, vagyis mikor a kalászok közepén lévő virágok teljesen kinyitak, a nyulszapukát java virágjában. A többi takarmánynövényt akkor vágjuk, mikor annyira kifejlődtek már, hogy letakarításuk kifizeti magát és amikor a minőségük is legjobban megfelel termelésük céljának, ami a bükkönynél a virágzás kezdetén áll be.

+ Hatthatos szer gyom-irtásra. Udvaron és ösvényeken a következő szerrel irthatjuk könnyen a gyomot:

Főzzünk 50 kg (lt) vizet 10 kg égetett mésszel és 1 kg kénvirággal vasedényben, hagyjuk kevés ideig állani és azután szűrjük a tiszta folyadékot le; ezen folyadékot azután a körülményekhez képest többé-kevésbé higitva használjuk az elgyomosodott helyek meglocsolására.

+ Itatás hideg vízzel. Az ivóvíz 9 egész 11 C°-nál hidegebb sohase legyen, mert különben ártalmas lehet az állatok egészségére. Többször volt rá eset, hogy a tehenek a túlhideg víz itatása következtében elvetélnek, mit olyképpen magyarázhatunk, hogy az emésztő csatorna nyákhártyájának gyors és jelentékeny lehülése reflektorikus uton a méh görcsös összehuzódását okozta, melynek azután elvetelés lehet a következménye. Ez okból ajánlható az itatásra szánt vizet az istállóban felhasználás előtt néhány óráig állani hagyni, vagy olyan vizet itassunk, amelyet pár óráig a nap sütött, vagy végül az ivóvízhez annyi forróvizet töltsünk, amennyi annak a hőfokát a fentebbi temperaturára emeli.

Ezen a hátrányon kívül az is tekintetbe veendő, hogy a túlságos hideg vízből az állat nem iszik annyit, hogy azzal a szomját teljesen eloltaná, és így esetleg hetekig nincs normális viszonyok között. Többször erősítik, hogy langyos vízből a tehenek sokkal többet isznak, bővebben tejelnek, anélkül, hogy a tej egyidejűleg higabbá válnék.

Végül a tulhideg víznek a test hőfokáig való melegítésére sok melegre van szükség, mi ismét csak a takarmány rovására produkáltatik, és így annak egy része, mely különben tej, hus, zsír, stb. alakjában volna értékesíthető, ily módon vízmelegítésre használtatik.

+ A borjak itatása egy olyan lényeges és fontos kérdés, hogy bátran nevezhető sok esetben egyedüli utnak a tehenészetek felvirágoztatására.

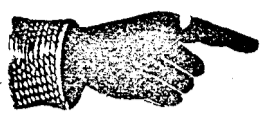
Az itatást a szerint, hogy egyben gümőkór elleni védekezésül vagy pedig tisztán táplálékul akarjuk használni többféleképpen eszközölhetjük. Első esetben az anyatejet minden előzetes melegítés nélkül itatjuk; második esetben pasteurizáljuk 85 C°-nál s azutáu tőgy-melegen adjuk.

Beszerezhető u. n. szoptatókészülékek, de megissza a borju sajtárból is a tejet, rászoktatása ugy történik, hogy tejbe mártott ujunkat a borju szájába tesszük mire azt szopogatni kezdi. Ekkor ujunkat lejjebb, lejjebb huzzuk míg a szájával együtt a sajtárban levő tej felszine alá kerül. Ezt ismételjük egy párszor míg aztán a borju iszik magától.

A napi mennyiség lehet a borju élet-súlyának 1/10 ed—1/10 ed része. Azon körülmény-nyel előre kell számolni, hogy az itatásos eljárás nagy ellenőrzést és sok utánjárást kíván.

Egyik nagy előnye az itatásnak, hogy korán helyettesíthetjük a teljes tejet — olcsóbb lefölözött tejjel — vagy más anyagokkal.

+ A tej zsirtartalma és a táplálkozás. Az északamerikai egyesült államok több államának takarmányozási kísérleti állomásai azonos irányu kísérleteket végezvén, az eredményekből azon egybehangzó resultatum tűnt ki, hogy a rövidebb ideig 3—4 hétig tartó szűkebb takarmányozás és helytelen táparány a tej zsirtartalmára csak igen csekély befolyást gyakorol. Az összes kísérletek során a tehenek

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítenő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Meg	Rózsa
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő
			Maraschjónó	Pfefferüma	Szilvorium
					Törköly
					Vanília

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

Falazótégla és tetőcserép

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által Dr. GASPARY gépein

Cement lapok, Cement ürtömbök, Cement alagsövek, Cement salak-téglák.
Formák: VI. vezeték-csövek, Ablak-keretezések, Kerítés-oszlopok, Határkövek stb.

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gasparly & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,

80. sz. árjegyzék díjmentesen.

Városhoz közeli
vagy jó vasúti össze-
kötötésű nagyobb
600—2000 holdas
hírtokot
bérbe, vagy meg-
vételre sürgősen
keresek.
Címem a kiadóban.
(r. y.) alatt.

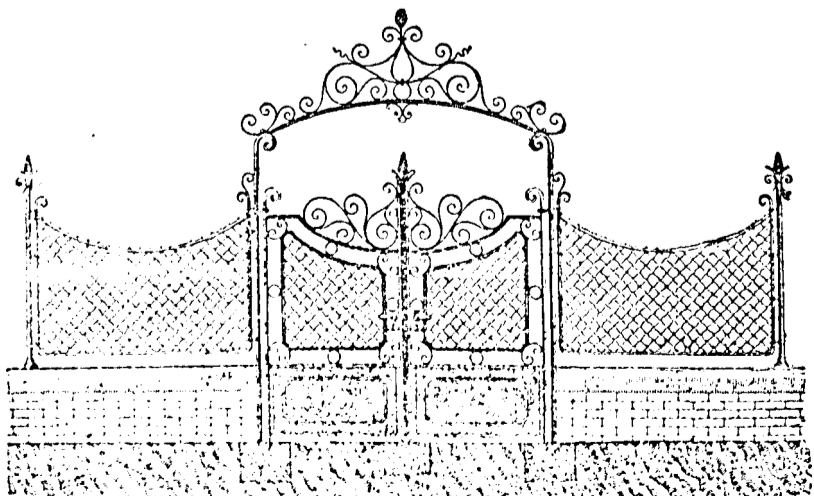
RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók.

2010

LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat, kertkerítés és ruganyos acél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. szám.

☎ Telefon szám 439. ☎ Telefon szám 439.
Készít minden e szakba vágó sodrony munkákat izléses kivitel-
ben és gyári áron.

Raktáron mindenformájú kerítés, Hungária és 6 sarkos horgo-
nyozott fonatok is ☐ méterenként 30 fillértől fölfelé.

Nagy képes árjegyzék és minta fonatok kívánatra ingyen küldetnek

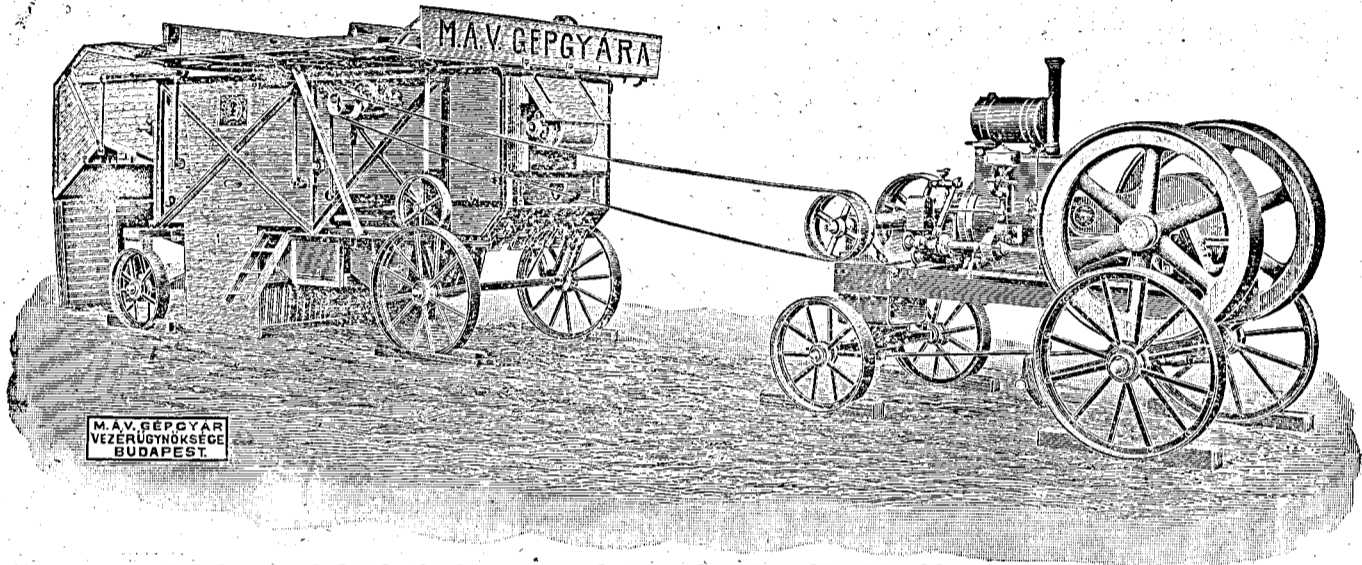
VEGYEN! VEGYEN!
Konverzionális Jelzálog-Sorsjegyet!
 E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyereségy. húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyereségy már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyereségye:
egy millió korona.

Húzások: minden év február 25-én, ápril 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:
 egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra,
 A nyereségyek azonnal a vevőt illetik.
 2004 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Legújabb szerkezetű
BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK
 tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

2021

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Ózelli órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

HUTTER GERŐ

Első Magyar Gőz- és Villamerőre berendezett

MŰLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkittünőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült mŰlpei.

Sárga mŰlep 1 kgr. 5 korona.

Fehér mŰlep 1 klg. 6 korona 50 fillér.

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni posta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vagyok:

2433

Teljes tisztelettel:

HUTTER GERŐ, mŰlépgyáros.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolándó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ kifizettetnek

2018

A legmegbízhatóbban közvetítem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENO Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.
 A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ugynöksége.

Uj! Szabadalmazott „Törekbontó” Uj!

A legjobb! A szemek kivetését a törekkel ugyyszólván teljesen meggátolja. A változó viszonyok szerint a törekkel percenként 900—1000 szem távozik; a „Szabadalmazott Törekbontó” ezen számot 10—50-re redukálja.

Minden gépre alkalmazható!

Ezen Törekbontót bárki a helyszínen felszerelheti, a gép e célból átalakítást nem igényel és ami fő, olcsó. Felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgál:

B. Bak Sándor, gép-épület és műlakatos munkák gyára,
Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

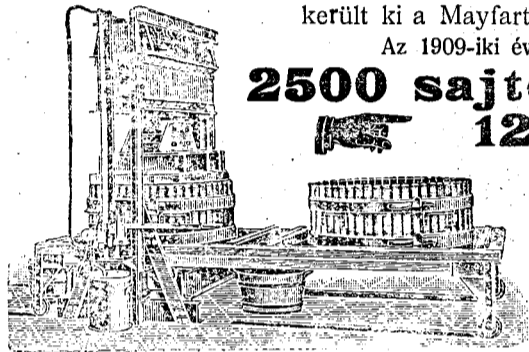
Telefon 508. sz.

2432

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó, 20.000 gyümölcs- és szőlő-zúzó, 300 hydraulikus sajtó, bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült

2500 sajtó
1200 zúzó.

Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok föltűnő jóságának.

Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. és T.S.A.

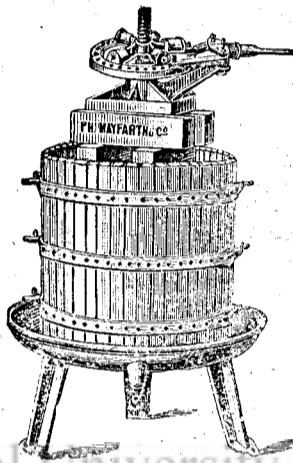
mezőgazdasági és ipari gépgyáraikhoz,
Bécs II, Taborstrasse 71.

Kittüntetve több mint 650 arany és ezüst stb. éremmel.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen.

Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.

Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

Kiadó folyó évre

200 kat. hold

nagyságu elsőrendű szénafű legeltetésre.

Értekezhetni:

Nagy Dénes

földbirtokosnál TORDA,

Torda-Aranyosmegye.

2457

Szivattyúk és Mérlegek

2080

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien. II., Handelsquai No 130.
Minaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Thierry A. BALZSAMA, Törvényesen
gyógyszerész védve

Csakis az apáca védőjegye, az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés vércöpés, rekedtség, hűghurut, tüdőbaj, gyomorgörcs és más gyomorbetegségek, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás, égett sebek, kiütés, nyílalás és különösen influenza ellen stb. használj. 2 kicsiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy nagy csaiádi női üveg **5 korona.**

Allein echter Balsam
aus der Schutzensel Apotheke
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch Sauerbrunn.

THIERRY A. BALZSAM

CENTIFOLIA-KENŐCSE

meglepő, csalihatatlan és utólérhetetlen gyógyíthatású még a régi, sőt rakos sebeknél, sérüléseknél, daganatoknál, gyuladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, gennyedést, sokszor fölülreteressé teszi a fájdalmas operációt. 2 tégely 3-60 korona.

Cím: Schutzensel-Apotheke
des A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch.

2400

BRÜNN—KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR MOTOROSZTÁLYA

egyedárusító: **A BELES EMIL,** BUDAPEST, V., Váci-ut 14.

Szives figyelmébe! Hogy Rozman Lázártól, Gyulafehérvár, ki eddig Erdély részére képviselőmet birta, ezt mai naptól fogva megvontam. Kérem tehát kérdezősködésekkel egyenesen hozzám pesti címemre fordulni.

Ajánlom legelsőrendű **BRÜNN—KÖNIGSFELDI** gyártmányu benzin és szivógázmotoraimat és lokomobilaimat, továbbá két és négyütemű eredeti svéd és német gyártmányu motorokat és lokomobilokat, Szállítok kitűnő malomrendezéseket és famegmunkáló gépeket.

Kerületi képviselők Erdély részére előnyös feltételek mellett felvételnek.

2458

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható

Divatos **férfi ingek,** alás-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

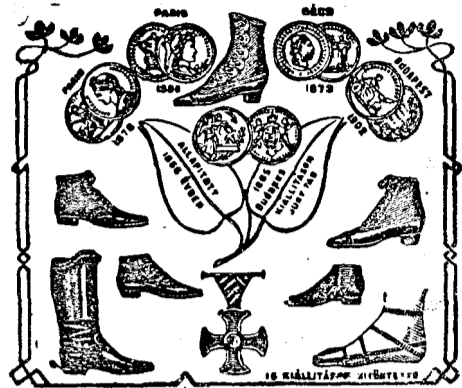
Matrac, paplan, pokróc, valami mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu azalon, ebéllő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefigyönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyörgy-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a egjo bb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szeccskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerelhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző Intézet.
Tessék ajánlatot kérni!
2260

Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.
Szóvédjegy, címke és csomagolás véde.
Egész üveg ára K 2.80.
Több mint 40 év óta használatban az udvari és versenyló-istállóban, elő- és utóerősítésre nagyobb strapák után, inak merevségénél stb., idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

- Kwizda-féle Blister,** szűrke, erős bedörzsölés, 1 tégely K 2.—
- Póktinctura,** lovak számára, 1 üveg K 3.—
- Patakenőcs,** merev és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2.50.
- Pataragasz,** mesterséges pataszarv, 1 rudacs K 1.60
- Var-keuőcs** lovak- és szarvasmarhák-nak K 2.—
- Szétosztató-kenőcs,** Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.—

2450. I.

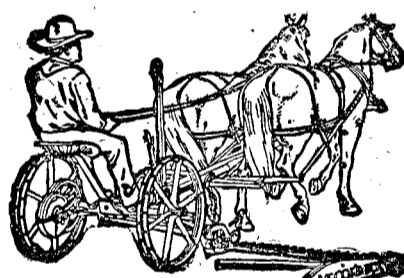
- Kwizda-féle Hashajtó pilulák,** lovak számára (Physie) 1 bádogszelence K 4.—
- Kólika-pilulák,** lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence K 3.20, 1 karton K 1.20.
- Gilisza-pilulák,** lovak számára, 1 bádogszelence K 3.20, 1 karton K 1.20.
- Kresolin-kenőcs,** patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló K 2.20.
- Mosószappan** háziállatoknak. Egy darab —80.
- Nyereg szappan** a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.—

KWIZDA-féle korneuburgi marhapor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a teljes fokozására.
1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-út 26

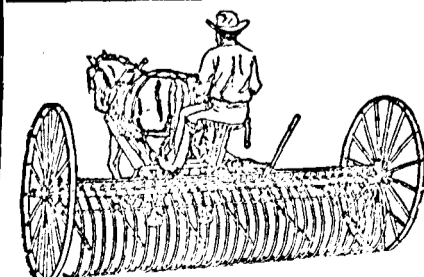
Mc. Cormick fűkaszalógép 3 1/2, 4 és 5 ang. láb metszőszélességben.

Dült gabonában

megint csak a Mc Cormick kévekötő-aratógép fogja bizonyítani óriási fölényét minden más gyártmányval szemben, mert

szerkezete a legerősebb

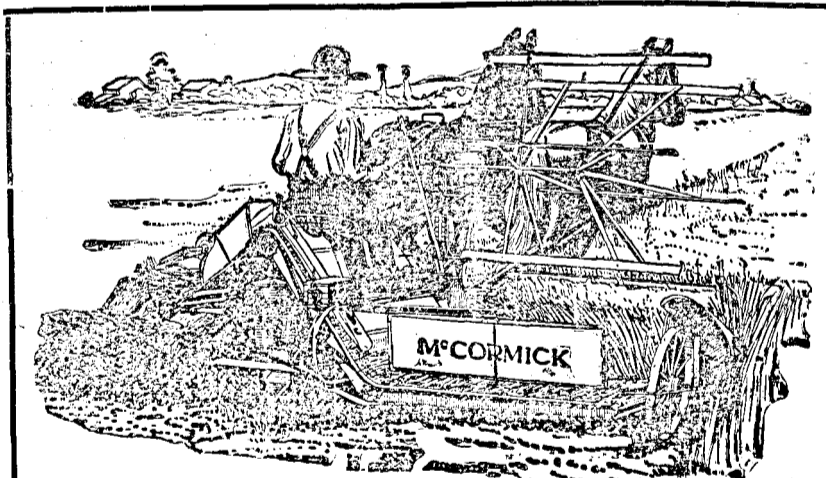
a mellett **vonóerőszükséglete a legkisebb,** és szab. kalászemelő-készülékével a legnehezebb fekvő gabonát is jobban aratja, mint a legjobb kéziarató.

Mc Cormick acél-szénagyűjtő.

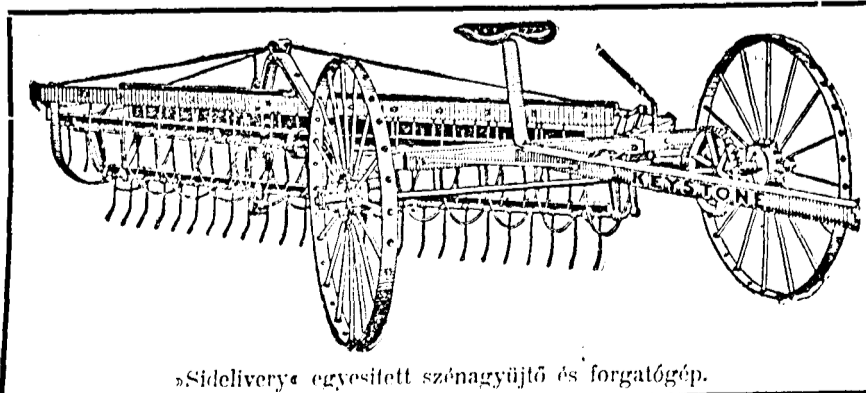
McCormick Harvesting Machine Company

Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

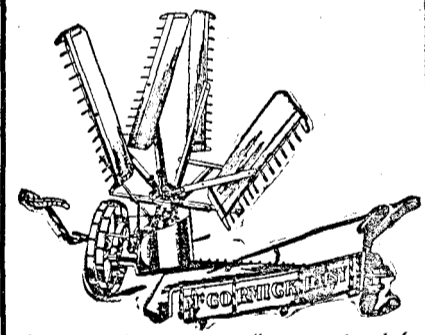
Mc Cormick kévekötő-aratógép 5 és 6 ang. láb metszőszélességben.

2098

„Sidelivery“ egyesített szénagyűjtő és forgatógép.

Világhírű speciális gépeinkről kimerítő képes leírásokat kívánságra szívesen küldünk.

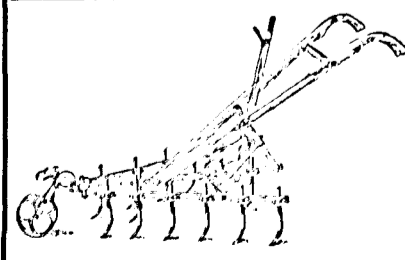

Mc Cormick „Daisy“ marokrakó-aratógép.

„SIDELIVERY“ egyesített szénagyűjtő és forgató gépünk

az erdélyi viszonyoknak

kitűnően megfelel, mert a széna akár fűből, akár vetett takarmánynövényből készüljön is, az első napi száradás után felgyűjthető és utána azonnal petrencézhető. Számos erdélyi és magyarországi gazdaság tapasztalatai a t. érdeklődőknek rendelkezésére bocsájtatnak.

Tengeri Kapálóeke.